

Uitleg AVG/privacy voor verkeerskundigen en technici van wegbeheerders bij gebruik iVRI's

Inleiding

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geeft de kaders aan hoe organisaties met persoonsgegevens moeten omgaan. Bij het gebruik van iVRI installaties kunnen ook (persoons)gegevens worden ontvangen, opgeslagen of gecombineerd met andere soorten gegevens. In deze memo wordt voor medewerkers van wegbeheerders in het kort uitgelegd hoe moet worden omgegaan met de AVG bij het gebruik van iVRI-installaties.

Persoonsgegevens

Onder de AVG wordt een persoonsgegeven gedefinieerd als informatie over een geïdentificeerde of identificeerbaar natuurlijk persoon. Het gaat om informatie over een persoon van wie de identiteit duidelijk is of aan de hand van aanvullende informatie kan worden vastgesteld. Dus, elk soort informatie kan een persoonsgegeven zijn, mits het te herleiden is *of* herleidbaar kan zijn tot een persoon.

Of een persoon identificeerbaar is en dus sprake is van een persoonsgegeven moet rekening worden gehouden met alle redelijke middelen die kunnen worden gebruikt om de persoon direct of indirect te identificeren. Identificatie vereist dus elementen die een persoon zodanig beschrijven dat hij of zij kan worden onderscheiden van alle andere personen en als individu kan worden herkend. De naam van een persoon is een voorbeeld van dergelijke beschrijvingselementen, en kan een persoon direct identificeren.

Bij indirect geïdentificeerde of identificeerbare personen gaat het doorgaans om een aantal 'unieke combinaties'. In gevallen waarin het op het eerste gezicht niet mogelijk is met de beschikbare gegevens één bepaalde persoon te onderscheiden, kan die persoon wellicht toch identificeerbaar zijn doordat aan de hand van die informatie in combinatie met andere gegevens (die al dan niet bij de verwerkingsverantwoordelijke rusten) de betrokkene van andere personen kan worden onderscheiden.

Of het een persoonsgegevens betreft, moet worden beoordeeld of het 'gegeven' herleidbaar kan zijn tot een persoon. Daarbij moet je niet redeneren vanuit enkel of het voor de eigen organisatie, de wegbeheerder dus, direct of indirect herleidbaar is. Dit moet dus breder worden getrokken, waarbij moet worden beoordeeld of de data – al dan niet in combinatie met andere data – voor andere organisaties (waar een relatie mee kan zijn) eventueel herleidbaar wordt.

Hierbij twee voorbeelden ter illustratie:

De CAM-berichten die naar een iVRI wordt gestuurd bevatten de aanduiding 'roles' en 'sub-roles'. Het gegeven dat een voertuig een 'role' of een 'sub-role' is, is in eerste instantie niet te herleiden naar een natuurlijk persoon. Wederom is het van belang of de ontvanger in staat is om een natuurlijk persoon te herleiden. Een voorbeeld is een vrachtwagen. In het geval van een vrachtwagen wordt het kenmerk 'role vrachtwagen' verstuurd. Voor de wegbeheerder of leverancier van de iVRI of ITS-applicatie is het naar redelijkheid niet herleiden wie de bestuurder is van deze vrachtwagen, tenzij die wel indirect over meer gegevens beschikken. Als het vervoerskenmerk is met de verkregen gegevens niet indirect te herleiden naar een natuurlijk persoon en is dus geen persoonsgegeven.

Een lijnnummer van een bus is zonder aanvullende informatie niet herleidbaar tot de desbetreffende chauffeur. Mocht er ook bekend zijn hoe laat de desbetreffende bus het kruispunt heeft gepasseerd en welke rijrichting zal het nog steeds niet mogelijk (moeten) zijn voor een wegbeheerder om deze

chauffeur ook te identificeren. Echter, zodra er toegang is tot nadere informatie van de OV-dienstverlener zou die informatie uiteindelijk wel herleidbaar kunnen zijn tot een persoon.

Verwerken

Een ander belangrijk begrip onder de AVG is het begrip ‘verwerken’. De AVG is namelijk van toepassing op het ‘verwerken’ van persoonsgegevens. Nu is verwerken een heel ruim begrip. Hieronder valt eigenlijk al het gebruik met het persoonsgegeven. Dus van ontvangst, de registratie, het doorzenden, het opslaan, het verwijderen, het pseudonimiseren en zelfs het anonimiseren is een verwerking van persoonsgegevens. Zodra dus sprake is van het gebruik van persoonsgegevens, is er dus sprake van een verwerking en moet rekening worden gehouden met de AVG.

Doelbinding & rechtmatige verwerking

Als de wegbeheerder besluit persoonsgegevens te gaan verwerken, dan zal je voor het gebruik van die gegevens altijd vooraf een duidelijk en specifiek doel moeten bepalen. De persoonsgegevens die je dan gaat verwerken, verwerk je voor dat doel en mogen in principe ook alleen voor dat specifieke doel worden gebruikt. Voor de data die de wegbeheerder en iVRI-leverancier via UDAP ontvangen, moet dus vooraf zijn bepaald waarom de wegbeheerder deze data nodig heeft. Bij de iVRI zal het doel waarvoor de (persoons)gegevens worden verwerkt voor de hand liggen, namelijk een veilige en efficiënte doorstroming van het verkeer op het desbetreffende kruispunt.

Doelbinding betekent echter ook dat de data die met de iVRI door de wegbeheerder is verzameld niet zomaar voor andere doeleinden mag worden gebruikt. Voorbeelden van verder gebruik van die data voor andere doeleinden is toegestaan, maar alleen als het logisch is dat het doel van dat verdere gebruik samenhangt met bijvoorbeeld de prioriteitsverlening (het oorspronkelijke doel). Denk hierbij aan het gebruik van die data, voor zover toegestaan conform de Landelijke iVRI-standaarden, voor verkeerskundig onderhoud en -analyse voor beleidsdoeleinden. In dat geval is het echter niet noodzakelijk dat je alle data gebruikt, maar moet je aantonen welke data nodig is voor het doel van de verkeerskundige analyse of het onderhoudsdoel. Dit ziet dan meer op inzichten op geaggregeerd niveau. In dat geval is het onrechtmatig als er inzichten zijn op individueel niveau, want dit is niet noodzakelijk voor het doel van analyses en beleidsdoeleinden. Bij verkeerskundig onderhoud ten behoeve van de verkeersregelinstallaties is het helemaal niet nodig om voor dat doel enige tot personen herleidbare gegevens te gebruiken. Is het niet noodzakelijk voor het doel, dan is het ook niet rechtmatig die gegevens alsnog te gebruiken.

Verschillende rollen

Onder de AVG worden diverse rollen onderscheiden. Ten aanzien van de iVRI-installaties en de dataketen zijn er een tweetal rollen, namelijk die van verwerkingsverantwoordelijke en die van verwerker.

Verwerkingsverantwoordelijke

De verwerkingsverantwoordelijke is degene die hoofdzakelijk het doel van het gebruik (de verwerking) van de persoonsgegevens bepaald en de wijze waarop dit gebeurt (de middelen). De verwerkingsverantwoordelijke is ook degene die onder de AVG moet zorgen dat het verwerken van de persoonsgegevens rechtmatig is en voldoet aan de AVG.

De wegbeheerder is gelet op de publieke taak vanuit de Wegenverkeerswet degene die het doel en de middelen bepaalt voor de inzet van de iVRI-installatie per kruispunt. Zij bepaalt immers dat zij gebruik gaat maken van een iVRI-installatie voor prioriteitsverlening en daarmee ook welk middel.

In de dataketen is de service provider als aanbieder van de (mobiele) app of bijvoorbeeld een Fleet Management Systeem degene die verwerkingsverantwoordelijk is. Het is niet de consument die het

doel voor het gebruik van de data met de app bepaald of de wijze waarop dit gebeurt, maar de service provider zelf. Wel zal zij naar de consument moeten verantwoorden hoe zij de AVG borgt en naleeft.

Verwerker

Als de verwerkingsverantwoordelijke een externe partij inschakelt om de persoonsgegevens in opdracht en namens haar te verwerken, zeker als dit (deels) in de cloud plaatsvindt, is die externe partij aan te merken als de verwerker. Ten aanzien van de iVRI-installaties verwerkt de iVRI-leverancier de data in opdracht van de wegbeheerder. Die laatste bepaalt het doel en besluit immers tot het plaatsen en gebruik van het middel, de iVRI. De wegbeheerder zal met de leverancier van de iVRI-installaties, of met leveranciers van de componenten, een verwerkersovereenkomst moeten sluiten.

Dit betekent dat de wegbeheerder hierbij de verwerkingsverantwoordelijke is en verantwoordelijk blijft dat de iVRI-leverancier zich houdt aan de AVG en hierop ook moet toezien. Bij de dataketen is het de cloud provider die in opdracht van de service provider de CAM- en eventueel SRM-berichten via de UDAP doorgeeft aan de wegbeheerder voor de prioriteitsverlening. De cloud provider handelt hierbij in opdracht van de service provider en verwerkt dus namens haar die persoonsgegevens. De cloud provider is dus de verwerker van de service provider. Daarbij zal de service provider met de cloud provider een verwerkersovereenkomst moeten sluiten.

Praktische aandachtspunten

Tijdelijke pseudo ID

Voor het functioneren van de iVRI en de prioriteitsverlening is er voor gekozen om bij de CAM-berichten en SRM-/SSM-berichten gebruik te maken van een “tijdelijke pseudo ID”. Dit betreft de StationID (CAM) en de VehicleID (SRM/SSM). Feitelijk zijn dit de persoonsgegevens waar bij de iVRI's gebruik van wordt gemaakt. Deze tijdelijke unieke identifier is gepseudonimiseerd.

Gepseudonimiseerde persoonsgegevens die door het gebruik van aanvullende gegevens aan een natuurlijke persoon kunnen worden gekoppeld, moeten als persoonsgegevens worden aangemerkt. Persoonsgegevens bevatten attributen, zoals naam, locatie, GPS, kenteken, of andere elementen die tot identificatie kunnen leiden. Het proces van het pseudonimiseren van persoonsgegevens houdt in dat deze attributen worden vervangen door een pseudoniem. Persoonsgegevens kunnen dan niet langer aan een specifieke betrokkene worden toegeschreven zonder dat gebruik wordt gemaakt van aanvullende informatie, mits deze aanvullende informatie afzonderlijk wordt bewaard en er waarborgen zijn geïmplementeerd dat de persoonsgegevens niet aan een natuurlijke persoon worden toegeschreven. In tegenstelling tot anonieme gegevens, zijn gepseudonimiseerde gegevens nog steeds persoonsgegevens en vallen zij dus onder de AVG.

Bepalen wel of geen persoonsgegevens

Breng altijd goed in kaart welke data met de iVRI (componenten) wordt verwerkt. Bepaal vervolgens welke data – al dan niet in combinatie – wordt of kan worden verwerkt en welke data als persoonsgegeven (direct of indirect) moet worden aangemerkt. Dit betekent dus ook met een brede blik kijken naar mogelijke databases waar de wegbeheerder vanuit die taak, maar ook vanuit andere taken (mogelijk) toegang toe zou kunnen hebben.

Controleren van de iVRI-leverancier

De iVRI-leverancier of van een van de iVRI-componenten verwerkt namens de wegbeheerder persoonsgegevens in de vorm van de tijdelijke pseudo ID bij zowel de CAM-, SRM- als de SSM -berichten. Dit betekent dat zij als verwerker vooraf moeten worden gecontroleerd op naleving van de AVG. Daarnaast zal met de leverancier een verwerkersovereenkomst moeten worden gesloten en zal achteraf periodiek gecontroleerd moeten worden in hoeverre de iVRI-leverancier voldoet aan de afspraken uit die overeenkomst en in algemene zin de AVG. De vraag is dus om actieve medewerking

en daartoe is de leverancier op grond van de AVG ook verplicht. Verder is het van belang ook extra te letten op de iVRI-leverancier die door verbondenheid als holding of groep daarnaast als cloud- of service provider optreedt. De wegbeheerder moet namelijk niet – zij het indirect – toegang kunnen krijgen tot de data “rechts” van de UDAP, namelijk data verzameld bij de cloud- en service-provider. Dit is voor het doel van de wegbeheerder en de iVRI niet toegestaan. Kortom, de iVRI-leverancier mag geen toegang hebben tot die data en dit zal technisch ook zo moeten zijn ingericht dat toegang te allen tijden onmogelijk is.

Een ander belangrijk aspect is dat gecontroleerd moet worden of de iVRI-leverancier de data niet voor eigen doeleinden verwerkt of de CAM-, SRM- en SSM-berichten conform de Landelijke iVRI-standaarden verwijdert. Immers, wordt op die manier ook verder gebruik voorkomen van de CAM-, SRM- of SSM-berichten of de data die daarmee wordt uitgewisseld.